

Jord- och skogsbruksutskottet

Statsrådets redogörelse: Långsiktig klimatplan

Till ekonomiutskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse: Långsiktig klimatplan (SRR 11/2025 rd): Ärendet har remitterats till jord- och skogsbruksutskottet för utlåtande till ekonomiutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Birgitta Vainio-Mattila, jord- och skogsbruksministeriet
- industriråd Petteri Kuuva, arbets- och näringsministeriet
- specialsakkunnig Sally Weaver, miljöministeriet
- forskningsprofessor Heikki Lehtonen, Naturresursinstitutet
- generaldirektör Petteri Taalas, Meteorologiska institutet
- ordförande Jyri Seppälä, Finlands klimatpanel
- energiexpert Anssi Kainulainen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- energi- och klimatchef Ahti Fagerblom, Skogsindustrin rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- miljöministeriet
- sametinget
- Forststyrelsen
- Finlands miljöcentral
- Bioenergi rf
- Livsmedelsindustriförbundet rf
- Renbeteslagsföreningen
- ProAgria Keskusten Liitto ry
- Finlands Sågindustri rf
- Biokretslopp och Biogas Finland rf
- Finlands naturskyddsförbund rf
- Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf.

Utlåtande JsUU 12/2026 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt om den långsiktiga klimatplanen

Enligt klimatlagen ska en långsiktig klimatplan utarbetas vart tionde år och första gången senast 2025. Den långsiktiga klimatplan som lämnades till riksdagen i form av en redogörelse i december 2025 är således den första i sitt slag. Enligt lagen ska planen behandla utvecklingen av de sammanlagda utsläppen och upptagen av växthusgaser från ansvarsfördelningssektorn, utsläppshandelssektorn och markanvändningssektorn under de följande 30 åren, baserat på olika scenarier. Planen ska också behandla förändringsfaktorer som påverkar utvecklingen. Planen grundar sig på fyra scenarier som utarbetats inom projektet Nya åtgärder och scenarier för den nationella energi- och klimatpolitiken (Keito) samt på utredningar som genomförts i olika syften. Syftet med scenarierna är att beskriva olika framtidsutsikter för utsläpps- och sänkutvecklingen. Scenarierna är extremfall i den meningen att varje scenario bygger på tydligt olika utgångspunkter för att skapa klara kontraster. Inget av scenarierna utgör en sannolik framtidsbild, utan den långsiktiga utvecklingen kommer sannolikt att ligga någonstans mellan dessa extrema scenarier.

Scenarioarbetet bakom planen har varit mångprofessionellt. Forskarna har i stor utsträckning samarbetat med intressentgrupperna, och scenarierna har inte utformats utifrån några politiska ståndpunkter. Det har ändå varit nödvändigt att utarbeta scenarierna utifrån vissa premisser. Premisserna gäller bland annat avverkningsnivåer och de verkliga avverkningsarealerna, och de är inte till alla delar realistiska utvecklingsalternativ. Dessa delvis relativt slumpmässiga premisser i scenarierna påverkar klimatplanens resultat. Det är viktigt att scenariernas antaganden och modelleringsmetoder presenteras öppet, så att jämförbarhet och tillförlitlighet säkerställs. Under granskningsperioden blir klimatförändringens konsekvenser mer kraftiga och syns i allt större utsträckning inom olika samhällssektorer. Konsekvenserna sträcker sig över alla samhällssektorer, såsom ekonomi och näringsliv, infrastruktur, försörjningsberedskap samt biologisk mångfald. Därför ökar också betydelsen av anpassningsåtgärder särskilt på lång sikt. Konsekvenserna och anpassningsåtgärderna beaktas ändå endast delvis i scenarierna.

De fyra scenarierna som beskrivs i klimatplanen beskriver olika prioriteringar: nationell och europeisk självförsörjning, ekologisk hållbarhet och global jämställdhet, en marknadsdriven grön tillväxt och främjande av regional jämställdhet och medborgarnas välbefinnande. Enligt scenariobeskrivningen betonar förändringarna i säkerhetsmiljön och de ansträngda internationella relationerna de nationella intressena i scenariot Finland först (FIN). I scenariot Marknaden först (BIZ) stöder frihandeln och teknologineutraliteten den ekonomiska tillväxten, och företagens klimatmål styr utvecklingen. I scenariot Miljön först (ENV) kräver den hållbara utvecklingen och uppnåendet av klimatmålen omfattande förändringar i politiken, ekonomin, samhället, teknologin och värderingarna. I scenariot Samhället först (PPL) betonas behovet av ett nytt ekonomiskt tänkesätt inom samhälleliga värderingar och beaktandet av individer och samhällen i beslutsfattandet.

En väsentlig iakttagelse från scenarioanalysen är att Finland uppnår klimatnegativitet före 2050 i alla scenarier. Även målen för utsläppsminskningar för 2030, 2040 och 2050 enligt klimatlagen nås i alla scenarier utom scenariot Finland först. Målet om klimatneutralitet 2035 uppnås däremot

Utlåtande JsUU 12/2026 rd

endast i scenariot Miljön först. Planen möjliggör således inte en jämförelse av sådana alternativa utvecklingsvägar och medel som uppnår alla mål enligt klimatlagen. Jord- och skogsbruksutskottet anser det vara viktigt att även scenariernas konsekvenser för utsläppen, kostnaderna, sysselsättningen och regionutvecklingen i fortsättningen bedöms noggrannare. Särskilt glesbygdens och jord- och skogsbrukssektorns roll är kritisk med tanke på hur scenarierna realiseras. Därför bör bedömningen av konsekvenserna för glesbygden och jord- och skogsbrukssektorn utvecklas.

Syftet med den långsiktiga klimatplanen är att presentera de centrala alternativa tillvägagångssätten inom varje bransch för att minska växthusgasutsläppen och en uppskattning av den förväntade långsiktiga utvecklingen av metoderna för att minska utsläppen och öka sänkan. Jord- och skogsbruksutskottet granskar i sitt utlåtande särskilt de tillvägagångssätt som gäller jord- och skogsbruket och markanvändningssektorn i allmänhet. Utskottet betonar dock att användningen av fossila bränslen fortfarande orsakar över tre fjärdedelar av koldioxidutsläppen globalt. Det är ytterst viktigt att i den långsiktiga klimatplanen hitta lösningar för att minska användningen av fossila bränslen och material tillverkade av fossila råvaror och för att ersätta dem med förnybara alternativ.

Ur markanvändningssektorns synvinkel lyfter utskottet särskilt fram att det under de senaste åren har blivit mycket viktigt att utveckla inventeringen av växthusgaser och uppföljningssystemet samt att stärka det allmänna kunskapsunderlaget. Uppskattningarna av markanvändningssektorns kolsänkor har förändrats betydligt sedan klimatneutralitetsmålet fastställdes 2019. Den sektorn har enligt Naturresursinstitutets nya beräkningar omvandlats från betydande kolsänka till utsläppskälla under de senaste åren. Utskottet anser att det är ytterst motiverat att regeringen satsar på att utveckla beräkningen av kolsänkor och kollager genom att bevilja finansiella resurser för ett utvecklingsprojekt för forskning kring och observation av kolsänkor och kollager.

Jordbruk och livsmedelsproduktion

Jord- och skogsbruksutskottet konstaterar att livsmedelsproduktionen är jordbrukets primära och viktigaste uppgift. I klimatarbetet inom jordbruket bör man försäkra sig om att förutsättningarna för den nationella livsmedelsproduktionen inte försämras eller livsmedelsförsörjningen äventyras. Den strategiska planeringen av Finlands livsmedelsproduktion bör beakta den ökande globala befolkningen och att klimatförändringen får områden där livsmedel produceras att torka ut till exempel i Sydeuropa. Den ökande befolkningen skapar behov av en ökande global proteinproduktion. Finlands möjligheter att kraftigt öka produktionen av vegetabiliskt protein kommer att vara begränsade också i framtiden. Vi måste kunna utnyttja marken, vattenreserverna och det föränderliga klimatet optimalt genom att producera proteinråvaror som ger stabil och stor avkastning. I största delen av Finland kommer mjölk- och köttproduktionen att vara den säkraste produktionsformen med tanke på avkastningsstabiliteten och jordbeskaffenheten. Klimatförändringen förlänger också avsevärt vegetationsperioden i Finland. Vårt land kan i framtiden ha en mycket större roll än i dag när det gäller att förse världens befolkning med mat. För klimatåtgärderna betyder detta att man i fortsättningen måste fästa vikt vid att effektivisera produktionen och minska utsläppen per producerad enhet, inte per antal djur eller hektar. I praktiken bör exempelvis de i lagstiftningen fastställda maximimängderna näringsämnen motsvara växternas näringsbehov, som med nuvarande teknik kan verifieras på gårdsnivå.

Utlåtande JsUU 12/2026 rd

Växthusgasutsläppen från jordbrukssektorn minskar i alla utvecklingsalternativ jämfört med dagens nivå, men utvecklingen av jordbruksutsläppen skiljer sig relativt mycket mellan scenarierna i enlighet med scenariernas premisser. Jord- och skogsbruksutskottet har i sina tidigare utlåtanden lyft fram att en höjning av odlingsintensiteten är, utöver återvätningen av torvmarker med låg avkastning, ett effektivt sätt att minska utsläppen från torvmarker (JsUU 8/2026 rd — SRR 8/2025 rd). Odlingsmetoder som kan binda betydande mängder av kol i åkermarken testas även på mineraljordar utanför torvmarkerna. För att minska utsläppen från marken krävs det att man i varje enskilt fall kan väga in åkerskiftenas och deras närområdens särdrag och förhållanden samt potentialen för livsmedelsproduktion. Den ökade kolmängden i marken förbättrar även odlingsegenskaperna, skördestabiliteten och förmågan att anpassa sig till de allt mer extrema väderförhållanden som klimatförändringen leder till. Dessa metoder för regenerativ odling testas i stor utsträckning internationellt, och livsmedelsföretag tar i bruk dem i värdekedjorna. Dessutom utvecklas metoder för att minska dikväveoxidutsläppen.

När det gäller utvecklingsalternativen inom jordbruket är det viktigt att komma ihåg att det är svårt att minska utsläppen från jordbruket utan att minska jordbruksproduktionen eller utan betydande teknologiska kliv i livsmedelssystemet. Som det konstateras ovan är mätningen av växthusgaser fortfarande förknippad med utmaningar. Enligt uppgifter till jord- och skogsbruksutskottet har man inte i den omfattning som de senaste mätningarna anger beaktat hur alla klimatåtgärder inom jordbruket, till exempel användningen av fånggrödor, påverkar åkrarnas kolflöden. Som exempel på teknologiska lösningar för jordbruket lyfter redogörelsen fram bland annat nya batteri- och laddningstekniker som möjliggör elektrifiering av åkerodling, obemannade maskiner och AI-styrning för att minska åkerbearbetning. Utöver med hjälp av EU:s nya utsläppshandelssystem för fossila bränslen strävar man efter att påskynda elektrifieringen av jordbrukets arbetsmaskiner och spridningen av utsläppssnåla drivkrafter nationellt bland annat genom industriinriktad informationspåverkan och forskning. Också konvertering av traktorer till biogasdrift stöds som miljöinvestering via investeringsstödet för jordbruket. Jord- och skogsbruksutskottet anser det vara viktigt att tekniska innovationer också riktas mot jordbruket. Nya lösningar inom genetik, utfodring, användningen av åkrar och i synnerhet torvåkrar samt användningen av digitala hjälpmedel kommer att ha stor inverkan på utvecklingen inom branschen.

I scenarierna påverkas utvecklingen av utsläpp från jordbruket även av antaganden om utvecklingen av cellbaserat jordbruk och förändringarna i konsumenternas kost. Jord- och skogsbruksutskottet lyfter fram att Naturresursinstitutets utredning om den finska livsmedelssektorns tillväxtpotential för förädlingsvärde (2024) förutspår att konsumtionen av produkter som tillverkats av växtproteiner fortsätter öka snabbt. En global ökning av efterfrågan på koldioxidsnåla livsmedel erbjuder betydande tillväxt- och exportmöjligheter för den inhemska livsmedelsbranschen. Samtidigt främjar ett ökat utbud av inhemska produkter både uppnåendet av klimatmålen och stärkandet av försörjningsberedskapen. I Finland är det viktigt att utveckla vidareförädlingen av hållbara livsmedelsinnovationer och skala upp produktionen i industriell skala. Genom att påskynda innovationerna inom livsmedelsbranschen kan man stärka utbudet av och tillgången till utsläppssnåla alternativ för konsumenter och samtidigt främja hälsosamma matval.

Utlåtande JsUU 12/2026 rd

I avsnittet om metoderna inom jordbruket i den långsiktiga klimatplanen konstateras det att framsteg inom cirkulär ekonomi, såsom effektivare återvinning av näringsämnen, ersätter användningen av jungfruliga och ofta energiintensiva råvaror och minskar utsläppen. Enligt jord- och skogsbruksutskottets uppgifter ökar betydelsen av lösningar som baserar sig på cirkulär ekonomi och resurseffektivitet på lång sikt, för de minskar skadligt beroende, stärker Finlands försörjningsberedskap och främjar uppnåendet av klimatmålen. Beroendena mellan produktionen av animaliska och växtbaserade produkter är en väsentlig del av denna helhet. Den naturgödsel som uppkommer i djurproduktionen innehåller viktiga näringsämnen som kan användas som gödselmedel i växtproduktionen. På motsvarande sätt kan sidoströmmarna från växtproduktionen användas som foder eller vid produktionen av biogas. Dessa lösningar förbättrar näringskretsloppet och minskar beroendet av utländska gödselmedel.

I den långsiktiga klimatplanen konstateras det att den största minskningen inom den totala förbrukningen av primärenergi före 2030 sker inom energianvändningen av torv och stenkol. Utvinningen och användningen av brännertorv bör ändå dimensioneras till den nivå som försörjningsberedskapen kräver. Jord- och skogsbruksutskottet påpekar att torv utöver för energiutvinning också har stor betydelse som växttorv och torrströ inom jordbruket, livsmedelsproduktionen och husdjursproduktionen tills det finns sådana inhemska alternativ till torv som är tillräckligt goda med tanke på djurens hälsa, kostnadseffekter och andra egenskaper. Utifrån den färdplan för produktion av strö och växtunderlag samt den långsiktiga strategin för den finländska livsmedelsproduktionen som bereds vid jord- och skogsbruksministeriet fastställs närmare åtgärder för att säkerställa tillgången till och försörjningsberedskapen för växt- och strörtorv. Jord- och skogsbruksutskottet anser att man måste förbereda sig på att växthusodling ökar globalt, vilket även innebär att efterfrågan på växttorv ökar och att Finland får möjligheter att öka exporten av växttorv.

Skogsekonomin och skogarnas utveckling

Utvecklingen av markanvändningssektorn spelar en betydande roll med avseende på den långsiktiga klimatplanen, eftersom sektorns utsläpp och i synnerhet kolsänkor i väsentlig grad påverkar strategins sammantagna konsekvenser och kopplingarna mellan de olika delområdena av klimatpolitiken. Som det konstateras ovan är scenariot Miljön först det enda av de fyra scenarierna i vilket målet om klimatneutralitet 2035 uppnås. Jord- och skogsbruksutskottet konstaterar att man i scenariot har sänkt den årliga avverkningsnivån till 50 miljoner kubikmeter före 2030 för att nå Finlands klimatneutralitetsmål. Samtidigt konstateras det i planen att en minskning av avverkningarna i Finland och inom EU enligt undersökningar i huvudsak skulle ersättas med ökad avverkning och produktion på annat håll, vilket leder till att skogarnas kolbindning minskar, utsläppen ökar och biodiversiteten försvagas på dessa ställen. Jord- och skogsbruksutskottet anser att utgångspunkten för beredningen av nationella klimatplaner bör vara att fabriksproduktionen av varor eller avverkningarna inte styrs till andra länder. Detta motsvarar också riktlinjerna i programmet för regeringen Orpo, enligt vilket skogarnas kolsänkor ska vårdas på lång sikt med beaktande av den långsamma realiseringen av konsekvenserna samt tillgången på virke inom industrin.

När det gäller stärkningen av sänkor är det särskilt viktigt att rikta åtgärder till metoder som påverkar skogarnas aktiva tillväxt och hälsa. I den långsiktiga klimatplanen framhävs särskilt de

Utlåtande JsUU 12/2026 rd

möjligheter som skogsförädlingen har att förbättra viktiga egenskaper hos träden i ett föränderligt klimat, såsom hög tolerans mot olika miljöförhållanden samt god tillväxt, vitalitet och skadetolerans. Förädlingen av trädplantor förutsätter också växttorvproduktion och till och med att produktionen utökas. Med klimatförändringarna ökar sannolikheten för angrepp av insekter, svampar och vindskador i skogarna, vilket gör beredskap och riskhantering allt viktigare. Mer detaljerad och högkvalitativ geoinformation i kombination med till exempel användning av drönare och artificiell intelligens möjliggör i framtiden en bättre kartläggning av riskområden. Jord- och skogsbruksutskottet lyfter dessutom fram förebyggandet av avskogning och beskogningen av impedimentmark och obehövliga åkerjordar, som inte nämns i metoderna inom markanvändningssektorn i planen. Statens, kommuners och den övriga offentliga sektorns marker har en stor outnyttjad potential att med hjälp av beskogningen öka skogsarealen.

Skogsindustrin förädlar trä till många slags produkter bland annat för byggande, förpackningar, hygienartiklar och trycksaker. Vid träförädlingen uppstår olika sidoströmmar som kan användas vidare. Också de förädlas i mån av möjlighet till olika produkter, såsom fiberskivor och massa. I fråga om utsläppsminskningar för byggnader konstateras i den långsiktiga klimatplanen att man utnyttjar det befintliga byggnadsbeståndet och bygger så energieffektiva nya byggnader som möjligt. De olika byggmaterialens klimatteffekter behandlas dock inte i planen. Jord- och skogsbruksutskottet betonar att ökningen av andelen inhemsk träbyggande kan minska livscykelutsläppen och förbättra energieffektiviteten, och är också ur en ekonomisk och social synvinkel en hållbar klimatåtgärd.

Bioenergi och tekniska kolsänkor

Bioenergi förblir en viktig energiproduktionsform i alla utvecklingsförlopp i den långsiktiga klimatplanen. Sidoströmmarna från avverkningarna och virkesförbrukningen är de största källorna till bioenergi. Med undantag av klenvirke från gallringar som inte lämpar sig som gagnvirke har stamved inte antagits kunna användas primärt som energi i scenarierna. Tillgången på bioenergi är enligt redogörelsen således kopplad till avverkningsvolymerna, även om bristen på energivirke något kan kompenseras med annan bioenergi, bland annat biogas eller agrobiomassa. Till exempel i alternativet Miljön först minskar användningen av bioenergi till följd av att tillgången till träbränslen är klart mer begränsad än i nuläget och att skogsindustrins produktionsvolymerna är mindre än i andra scenarier. Jord- och skogsbruksutskottet anser att kopplingen mellan avverkningsvolymerna och tillgången på bioenergi bör beaktas i planeringen av klimat- och energipolitiken. Den betydande tekniska och ekonomiska potential som agrobiomassa har i biogasproduktionen är också nödvändigt att betonas i den långsiktiga klimatplanen.

I avsnittet om utvecklingsutsikterna för metoderna i den långsiktiga klimatplanen konstateras att tekniska kolsänkor, särskilt den avskiljning och användning av koldioxid som baserar sig på bioenergi, och den vätgasekonomi som hänför sig till användningen av koldioxid innehåller möjligheter för Finland. Realiseringen av de tekniska kolsänkorna beror på huruvida avskiljningen blir lönsam och huruvida det uppkommer en marknad för produkterna från vätgasekonomin. Särskilt de möjligheter som beskrivs i scenariot Marknaden först kan realiseras om det finns sådana cellulosaindustrier i Finland där det kan vara möjligt att avskilja koldioxid. Jord- och skogsbruksutskottet betonar att det redan i nuläget uppstår betydligt mer biogen

Utlåtande JsUU 12/2026 rd

koldioxid i Finland än de sex megaton som nämns i scenariot Marknaden först. När biogasproduktionen ökar uppstår det allt mer ren biogen koldioxid, som både är tekniskt sett enkelt och kostnadseffektivt att direkt avskilja under produktionsprocessen. Den potential som avskiljningen av biogen koldioxid har bör bättre kunna identifieras som en del av Finlands realistiska utvecklingsvägar på lång sikt. Även biokol är tekniska kolsänkor, och enligt en rapport som Teknologiska forskningscentralen publicerade i oktober 2025 kan biokolbranschen uppnå en permanent upptagningsnivå av koldioxid på 3,8 megaton per år.

Jord- och skogsbruksutskottet betonar slutligen att det med åtgärder för att främja biogas och biobränslen är möjligt att minska utsläppen och förbättra självförsörjningsgraden i fråga om energi. I den långsiktiga klimatplanen nämns biogas endast kort i samband med beskrivningen av energianskaffning i de olika scenarierna. Dessutom anses det i alla scenarier att den totala förbrukningen av biobränslen inom inrikes transporter i Finland minskar efter 2030. Utskottet anser dock att det med tanke på försörjningsberedskapen i fråga om livsmedelssystemet är viktigt att på gårdbruksenheter främja produktionen av biogas och energieffektiviteten. Med biogasproduktion i industriell skala är det dessutom möjligt att minska utsläppen i hela livsmedelskedjan. Biogas är just nu den viktigaste förnybara gasen, och det finns potential att öka dess användning i synnerhet i tung trafik och sjöfart. Biogas kan även producera snabb reglerkraft och är en viktig del av den cirkulära ekonomin. Kostnadseffektiviteten av hållbara biobränslen är redan nu på en god nivå, och de har en central roll exempelvis i Internationella energiorganets (IEA) utsläppsminskings- och nettonollscenarier.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Jord- och skogsbruksutskottet föreslår

att ekonomiutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande JsUU 12/2026 rd

Helsingfors 10.4.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Ritva Elomaa saf
vice ordförande Anne Kalmari cent
medlem Markku Eestilä saml
medlem Tiina Elo gröna
medlem Veronika Honkasalo vänst (delvis)
medlem Laura Huhtasaari saf
medlem Janne Jukkola saml
medlem Antti Kangas saf
medlem Teemu Kinnari saml
medlem Milla Lahdenperä saml
medlem Helena Marttila sd
medlem Anders Norrback sv
medlem Piritta Rantanen sd
medlem Timo Suhonen sd.

Sekreterare var

utskottsråd Tuire Taina.

Utlåtande JsUU 12/2026 rd Avvikande mening

Avvikande mening

Motivering

Den långsiktiga klimatplanen ingår enligt klimatlagen i planeringssystemet för klimatpolitiken. Statsrådet ska minst vart tionde år anta planen. Denna i klimatlagen avsedd plan har nu utarbetats för första gången (SRR 11/2025). Enligt lagen har den långsiktiga klimatplanen karaktären av ett scenario och innehåller inga politiska åtgärder. Man bör med hjälp av scenarierna kunna se över medel för att minska växthusgasutsläpp, stärka sänkor och anpassa sig till klimatförändringen så att klimatmålen kan uppnås. Den nu föreslagna planen baserar sig på fyra olika extremscenarier som är alternativa till karaktären och beskriver delvis osannolika samhälleliga utvecklingsförlopp. De fyra scenarierna är ”Finland först”, ”Marknaden först”, ”Miljön först” och ”Samhället först”.

Vi kan inte instämma i jord- och skogsbruksutskottets utlåtande eftersom den helt saknar en kritisk granskning av den långsiktiga klimatplanen. Den långsiktiga klimatplanen motsvarar inte skyldigheterna enligt klimatlagen. Planen presenterar endast ett scenario som leder till att klimatneutralitetsmålet 2035 uppnås, och möjliggör således inte en jämförelse av effektiva metoder och utsläppsminskingsbanor. Så här underlättar man inte planeringen av klimatpolitiken, än mindre främjar uppnåendet av målen enligt klimatlagen. Regeringens långsiktiga klimatplan motsvarar således inte sitt syfte.

Jord- och skogsbruksutskottet framför i sitt utlåtande flera punkter som är omöjliga att instämma i. I fråga om jordbruket och livsmedelsproduktionen konstateras i utlåtandet att mjölk- och köttproduktionen kommer att vara det mest stabila och med tanke på jordbeskaffenheten det säkraste sättet att producera protein. Det konstateras också att man i fortsättningen måste fästa vikt vid att effektivisera produktionen och minska utsläppen per producerad enhet, inte per antal djur eller hektar.

För övergången till klimathållbar livsmedelsproduktion är det viktigt att vi minskar antalet produktionsdjur och i allt högre grad övergår till växtbaserad livsmedelsproduktion. Dessutom är det enligt Sitras och Naturresursinstitutets utredning möjligt för Finland att vara helt och hållet självförsörjande på vegetabiliskt protein före 2040 så att också näringsrekommendationerna uppfylls. En ökad köttproduktion i Finland är varken en hållbar eller en eftersträvanvärd framtidsbild. Vår köttproduktion är till många delar beroende av utländska produktionsinsatser, såsom gödsel och foder, och är således problematisk också med tanke på försörjningsberedskapen. Köttproduktionen är ineffektiv även med tanke på livsmedelsförsörjningen, eftersom djuruppfödning kräver väldigt mycket resurser i förhållande till den producerade kalorimängden. Således är djurindustrin ingen lösning till problemet med att mätta den växande världsbefolkningen, till skillnad från vad utskottet antyder i sitt utlåtande.

Däremot håller vi med utskottet om att det är viktigt att i Finland utveckla vidareförädlingen av hållbara livsmedelsinnovationer och skala upp produktionen i industriell skala. Hela 53 procent av tillväxtpotentialen inom livsmedelsindustrin kommer från vegetabiliska proteiner, cellulärt jordbruk och vegetabiliska mejeriprodukter. Genom att påskynda innovationerna inom den

Utlåtande JsUU 12/2026 rd

Avvikande mening

växtbaserade livsmedelsbranschen kan man förbättra tillgången och urvalet av utsläppssnåla alternativ för konsumenter.

När det gäller utvecklingsalternativen inom jordbruket konstaterar utskottet att det är svårt att minska utsläppen från jordbruket utan att minska jordbruksproduktionen. I utlåtandet beaktas inte att det inom markanvändningssektorn finns flera kostnadseffektiva utsläppsminskande åtgärder som regeringen Orpo inte har velat ta i bruk. Sådana är till exempel omfattande återvätning av torvmarker, stöd till våtmarksodling, införande av en avgift för ändring av markanvändningen och mer effektiv kanalisering av resurser för att stötta jordbrukare i klimatarbetet.

Till skillnad från jord- och skogsbruksutskottet i sitt utlåtande förhåller vi oss negativt till energianvändningen av torv i jordbruket och husdjursproduktionen. Även om vi förstår försörjningsberedskapsperspektivet i detta sammanhang är det helt klart att det behövs alternativ som ersätter energitorv och att dessa mer aktivt än i nuläget måste kartläggas. Torvproduktionen bidrar i väsentlig grad till uppvärmningen av klimatet och till försämringen av den biologiska mångfalden och är därför inte förenlig med Finlands klimat- och miljömål. Försörjningsberedskapen kan inte användas som förevändning för att långsiktigt rättfärdiga användningen av torv.

För skogsbrukets del beaktas behovet av att dämpa avverkningen inte i utlåtandet. Endast en måttfull avverkningsnivå och mer omfattande, strikt skydd av skogar gör det möjligt för markanvändningssektorn att bli en stark kolsänka redan i slutet av 2030-talet. Om vi inte minskar avverkningsnivån, uppnår vi inte klimatlagens klimatneutralitetsmål eller målet om negativa koldioxidutsläpp därefter. Regeringen kan om den så önskar på många sätt främja att man dämpar de totala avverkningsvolymerna, övergår till hyggesfri skogsvård på torvmarker, minskar dikningar på torvmarker samt förlänger omloppstiderna i periodisk skogsvård. Vi efterlyser ekonomiska incitament för markägare för att öka kolbindningen. I likhet med utskottet lyfter vi fram sådana viktiga metoder för att minska utsläppen som inte nämns i metoderna inom markanvändningssektorn i den långsiktiga klimatplanen: förebyggandet av avskogning och beskogningen av impedimentmark och obehövliga åkerjordar.

När det gäller bioenergi bör man fråga energiproduktion som baserar sig på förbränning. Just nu går en betydande del av det värdefulla gagnvirket från skogsindustrin till industriell förbränning i stället för att få ett användningsändamål med högre mervärde. Minskningen av vedeldning är en viktig del av den finska politiken för kolsänkor. Träbaserade bränslen prissätts inte för tillfället på samma sätt som fossila bränslen, vilket leder till att utsläppshandeln läcker till markanvändningssektorn. De satsningar på utsläppsminskningar som gjorts på andra håll går alltså förlorade på grund av den utsläppsintensiva och ineffektiva användningen av skogar. Detta stöds bland annat av skattefriheten för träbaserade bränslen, som enligt oss bör avstås från.

Slutligen bör Finlands klimatpolitik inte bygga på utvecklingsbilder som redan i princip bryter mot klimatlagen. ”Miljön först” är det enda scenariot i planen som skapar en sådan framtidsbild som är förenlig med kraven i klimatlagen. Det är omöjligt att jämföra alternativa sätt att uppnå alla mål enligt klimatlagen när de flesta utvecklingsförloppen som presenteras inte är förenliga med målen. Därför efterlyser vi behovet av att redan i nära framtid uppdatera den långsiktiga klimatplanen så att den bättre ska motsvara sitt syfte enligt klimatlagen.

Utlåtande JsUU 12/2026 rd
Avvikande mening

Avvikande mening

Vi föreslår

att ekonomiutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 10.4.2026

Veronika Honkasalo vänst
Tiina Elo gröna